

Lee Dan som har jobbat med Machsom Watch i snart tre år har ett jobbigt pass i Huwara checkpoint den här dagen.

Machsom Watch

Israeliska kvinnor övervakar gränssoldaterna

De israeliska kvinnorna i Machsom Watch är ofta de enda israeler som Västbankspalestinier möter förutom soldater och bosättare. Machsom Watch står vid de israeliska militära vägspärrarna på Västbanken för att försöka förhindra att israeliska soldater begår övergrepp.

– Du skulle se hur de palestinska kvinnornas ögon lyser upp när de får ögonkontakt med oss, säger Susan Loewenthal Lourenço, som varit aktiv i organisationen i snart två år.

Sju dagar i veckan bevakar den israeliska organisationen Machsom Watch omkring 30 permanenta och ett flertal av de tillfälliga militära vägspärrarna av de ca 53 bemannade spärrarna som finns på det ockuperade Västbanken.

Machsom betyder just barriär, eller gräns, på hebreiska. Machsom Watch består uteslutande av kvinnor och organisationen arbetar mot ockupationen genom att bevaka att palestiniernas mänskliga rättigheter respekteras vid vägspärrarna. Genom sina rapporter vill de sprida information i Israel om vad som egentligen sker på Västbanken.

Man orkar inte för många pass

Kvinnorna står i vägspärrarna i grupper om minst två och delar upp dagen i två pass. De flesta står vid en spärr omkring en gång i veckan.

– Mer orkar man inte. Jag blir alldeles stum när jag kommer hem på kvällen, jag kan bara ta ett bad och sätta mig med ett glas vin. Sedan skriver jag dagrapporten. Den fungerar som en katharsis för mig, genom den orkar jag vidare, säger Susan Loewenthal Lourenço.

Den här förmiddagen står hon tillsammans med sina kol-

legor Lee Dan och Micki Fisher i Huwara checkpoint utanför Nablus.

Huwara checkpoint är en anspråkslös inrättning, med höga refuger och ganska förfallna små kurer. På ett torn vajar den israeliska flaggan. De tre kvinnorna från Machsom Watch har klätt sig i varma kläder. Förut regnade det, men nu skiner solen. Människorna som köar för att få komma ut ur staden står under ett plåttak. Men blir kön längre står de oskyddade. Som vanligt är det de tungt beväpnade soldaterna som bestämmer vilka som får komma igenom och när.

Soldaterna reagerar olika

Lee Dan är 27 år och har jobbat med Machsom Watch i snart tre år. Annars arbetar hon som dövtolk. I dag kom hon till Huwara vid sju på morgonen, efter att ha lämnat Tel Aviv tillsammans med de båda andra kvinnorna vid sextiden.

– De som sköter checkpointen nu är det värsta skiftet, säger Lee Dan. Jag var själv soldat. Man kan faktiskt försöka vara mänsklig mot palestinierna.

Hon tycker annars att soldaterna vid vägspärrarna reagerar väldigt olika på att Machsom Watch befinner sig där.

– En del soldater blir lättade när vi kommer. De har elaka befälhavare, men vill inte vara hårda själva. När vi kommer får de ett skäl att agera mer human. Men andra hatar oss, som de som är här nu. De låtsas inte om oss, de pratar inte ens med oss, säger hon.

Våldet ökar i Israel

Susan Loewenthal Lourenço är oroad för vilka följder väpnad makt under ockupationen får.

” Vi står här även för Israels skull. Det israeliska samhället blir mer och mer våldsamt. Och det är inte konstigt när de flesta israeler vänjer sig vid våld under sin värnplikt.”

– Vi står här även för Israels skull, säger hon. Det israeliska samhället blir mer och mer våldsamt. Och det är inte konstigt när de flesta israeler vänjer sig vid våld under sin värnplikt.

Susan Loewenthal Lourenço är en akademiker i 50-årsåldern och har arbetat för Machsom Watch i snart två år. Hon är koordinator för bevakningen av vägspärrarna på centrala Västbanken och är också den som driver arbetet med att få in pengar till organisationen, genom att söka bidrag från olika internationella organisationer.

– Transporterna till spärrarna kostar oss drygt 50 000 dollar om året i bensinpengar och ibland behöver vi lön till en chaufför.

Omkring 400 kvinnor är engagerade i Machsom Watch. Susan Loewenthal Lourenço berättar att de flesta av dem är vänsterpolitiskt orienterade, men det finns även medlemmar från andra håll.

– Det är kvinnor i olika åldrar, säger hon. Många är far- och morföräldrar, en del är unga. En del av de medelålders kvinnorna har barn som sitter fängslade på grund av värnpliktsvägran.

De yngre kvinnorna i Machsom Watch gör oftast uppehåll i sina aktiviteter för att ta hand om barn eller plugga på universitetet. De flesta aktiva är infödda israeler.

– Själv invandrade jag från USA för 15 år sedan, där jag bodde efter att ha emigrerat från England.

Susan Loewenthal Lourenço har länge velat engagera sig i Machsom Watch, men tyckt att hon först måste bli israelisk medborgare och lära sig hebreiska tillräckligt bra.

– Jag vill göra någonting konkret. Att bara demonstrera räcker inte. Hela mitt liv har jag arbetat med medborgarrättigheter för svarta och latinamerikaner i USA. Men det här är första gången jag måste kämpa för mänskliga rättigheter!

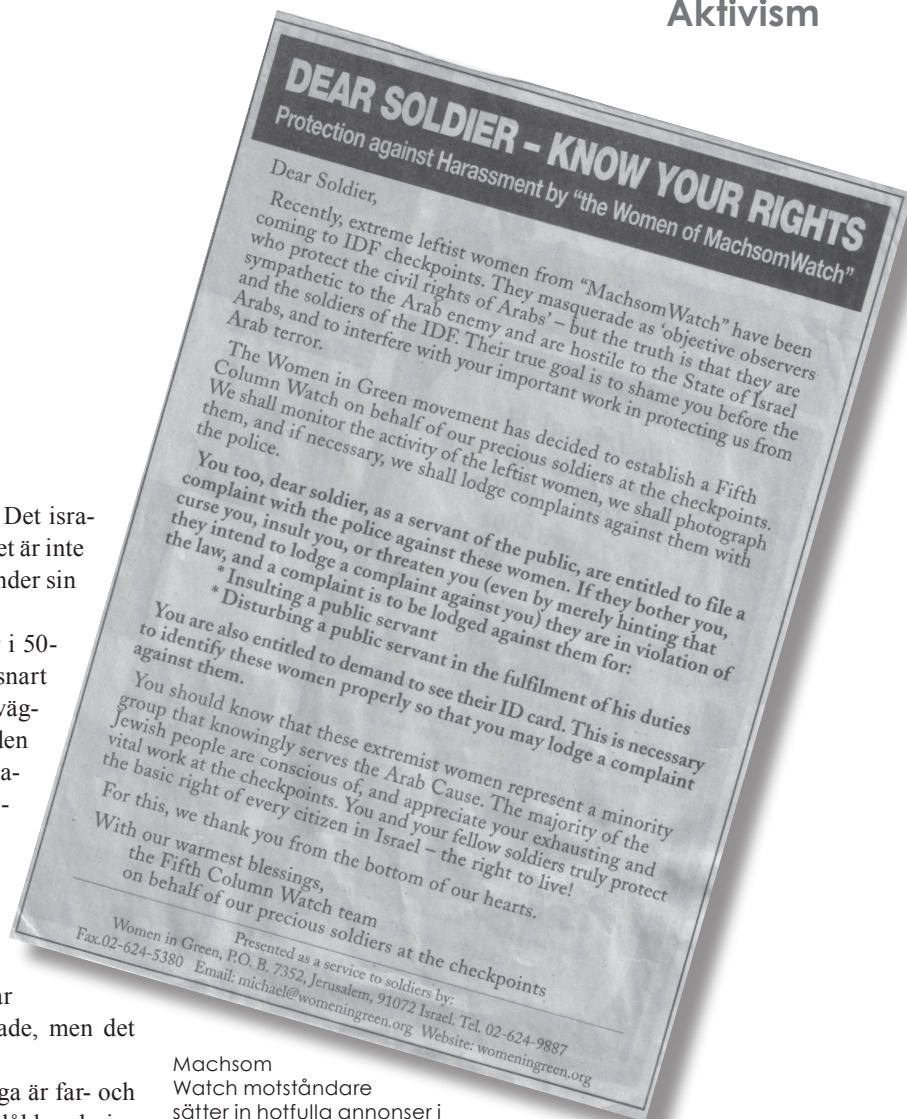
Soldaterna kuggar i ett maskineri

Stora delar av Susans Loewenthal Lourenços judiska släkt dödades av tyskarna i förintelsen och hon menar att det är vad som fått henne att reagera.

– Jag kan inte stå ut med att se oss israeler behandla människor på samma sätt som judarna blivit behandlade.

Reaktionerna som Machsom Watch möter från det övriga israeliska samhället är många och ibland starka. Soldaterna behandlar dem oftast illa, men Susan Loewenthal Lourenço menar att det inte är någon idé att försöka diskutera med dem.

– Soldaterna är bara kuggar i ett maskineri. De värsta är bosättarna, dem är vi verkligen rädda för. De har attackerat oss

Machsom Watch motståndare sätter in hotfulla annonser i tidningarna. Här ur Jerusalem Post.

Citat från Machsom Watchs hemsida:

"Hath not a Jew eyes? hath not a Jew hands, organs, dimensions, senses, affections, passions? fed with the same food, hurt with the same weapons, subject to the same diseases, healed by the same means, warmed and cooled by the same winter and summer, as a Christian is? If you prick us, do we not bleed? if you tickle us, do we not laugh? if you poison us, do we not die? and if you wrong us, shall we not revenge?"

The Merchant of Venice, by William Shakespeare, Act III scene i.

How quickly we've forgotten....."

"Just wait – once the wall is ready, they'll rot behind it." (Boarder Police Soldier, Abu Dis.)

”Soldaterna är bara kuggar i ett maskineri. De värsta är bosättarna, dem är vi verkligen rädda för. De har attackerat oss och spottat på oss, och vandaliserat våra bilar. Palestinierna är vi aldrig rädda för.”

och spottat på oss, och vandaliserat våra bilar. Palestinierna är vi aldrig rädda för, säger hon.

Kampanjer och motstånd

Lee Dan berättar att hon även får många jobbiga kommentarer i sitt dagliga liv.

– Min familj tycker att det jag gör är bra. Men många israeler jag möter kallar mig för arabhora eller skriker att jag knullar araber. Som om det vore så farligt, säger hon med ett snett leende.

Ett mer organiserat motstånd står bland annat Women in Green för, en israelisk patriotisk organisation som även den består av endast kvinnor. De bedriver ett aktivt lobbyarbete mot att palestinerna ska få bilda en egen stat och driver även till exempel antibojkottar med stödköp från företag som producerar varor på ockuperad mark. I en av Israels största dagstidningar, Jerusalem Post, kan man läsa i en annons från organisationen

att de nu bildat en grupp som ska övervaka och fotografera kvinnorna från Machsom Watch.

Women in Green skriver att kvinnorna i Machsom Watch låtsas övervaka att soldaterna inte kränker ”arabernas” rättigheter – men att de i själva verket är sympatiskt inställda till den ”arabiska fienden” och fientliga till staten Israel. ”Deras riktiga mål är att de vill skämma ut er inför araberna, och hindra ert viktiga arbete med att skydda oss från arabterror.”

Kampanjerna och motståndet har dock inte fått Machsom Watch att lägga ner sin verksamhet. Nu i februari fyller organisationen fem år.

Plötsligt uppstår tumult

Plötsligt under det här Machsom Watch-passet i Huwara checkpoint uppstår det ett tumult. Lee Dan och hennes kollega Micki Fisher står en bit in i spärren tillsammans med några palestinier och soldater. En soldat fotograferar observatörerna, och Lee Dan fotograferar soldaterna.

Lee Dan kommer tillbaka till änden på spärren och gråter så att hon skakar. Susan Loewenthal Lourenço pratar med henne och tröstar henne.

När Lee Dan är lugnare berättar hon att ett par föräldrar med ett sjukt spädbarn, bara några timmar gammalt, inte får passera spärren för att ta sig till ett sjukhus som ligger utanför Nablus. Föräldrarna gråter.

– När jag sade åt soldaterna att vänta medan jag ringde District Cooperation Office (DCO) struntade de bara i mig.

De sa åt föräldrarna att de fick ta taxi eller ambulans och viftade bara undan dem. Och bebisen är blek och alldeles svettig, säger Lee Dan och börjar gråta igen.

Hon har i alla fall ringt till DCO, som är ansvariga för spär-

Kvinnorna från Machsom Watch i samtal med polisen. Soldaterna får inte ingripa mot civila israeler.

”Det är otroligt. Polisen var vänligt inställd till oss. Han tog oss till bilen för att spela lite teater för soldaterna. Men han sa bara åt oss att inte gå in i checkpointen.”

rarna, och en man därifrån kommer så småningom till platsen. Soldaterna är skyldiga att bistå vid sjukdomsfall. Mannen från DCO hjälper familjen att få en taxi och soldaterna släpper igenom dem.

Den här gången kunde spädbarnet få vård relativt snabbt. Men det är inte alltid det finns observatörer på plats och det är inte alltid de kan ringa en myndighetsperson. Sedan den andra intifadan började i september 2000 har 117 palestinier har dött i vägsprårrar för att soldater inte släppt igenom dem till sjukhusen. Av dem var 31 spädbarn, som föddes och dog i språrrarna eftersom soldaterna vägrade släppa igenom mödrarna som försökte ta sig till sjukhus efter att värkarbetet påbörjats.

Under tiden som gått sedan Lee Dan och Micki Fisher försökte få soldaterna att släppa igenom det nyfödda barnet har soldaterna ringt efter polis, eftersom de vill ha bort Machsom Watch från språrrarna.

– Soldaterna själva får inte ingripa mot civila israeler, berättar Susan Loewenthal Lourenço.

Polisen är vänligt inställd

Polisen kommer och för Lee Dan och Susan Loewenthal Lourenço åt sidan, och efter en stund tar han dem till sin bil. Soldaterna hånler överlägset. Men efter ett långt samtal kommer Susan Loewenthal Lourenço och Lee Dan tillbaka, glada.

– Det är otroligt. Polisen var vänligt inställd till oss. Han tog oss till bilen för att spela lite teater för soldaterna. Men han sa bara åt oss att inte gå in i checkpointen, säger Susan Loewenthal Lourenço.

Machsom Watch och andra israeliska medborgare får inte passera språrrarna de bevakar och befinna sig på område kontrollerat av den palestinska myndigheten.

– Civila israeler får bara vistas på områden kontrollerade av Israel, berättar Susan Loewenthal Lourenço.

Annars är det inte ovanligt att observatörerna från Machsom

Watch blir gripna och får sitta fängslade i några timmar.

– Det har hänt mig några gånger, säger Lee Dan. De släpper en efter 18 timmar.

Senare hör Lee Dan hur soldaten som fotograferade henne skämtar med soldaterna i nästa skift om att hon stod och grnade.

– Nej, säger hon när hon får syn på det nya skiftet. Jag hade fel. Det här skiftet har de värsta soldaterna. De här är de religiöst ortodoxa. Lee Dan, Susan Loewenthal Lourenço och Micki Fisher åker iväg mot Tel Aviv, och snart kommer även deras avlösare.

Text och foto: Ulrika Sundbäck

Uppgifter om antal vägsprårrar är hämtade från Israel Defense Forces (september 2005).

Uppgifterna om antalet personer som dött i väntan i språrrarna kommer från <http://www.jerusalemities.org/statistic.htm>.

På Machsom Watchs hemsida finns rapporter från alla de vägsprårrar som de bevakar: www.machsomwatch.com